

Opinieonderzoek trans-Atlantische veiligheid 2026

Draagvlak voor de NAVO en percepties op de VS in de wereld na één jaar Trump

Lyn Le & Bart Koenen

C3710006740
Januari 2026

Inhoudsopgave

1.	Managementsamenvatting	<u>Slide 03</u>
2.	Algemene resultaten draagvlak en kennis	<u>Slide 08</u>
3.	Een jaar Trump in het Witte Huis	<u>Slide 23</u>
4.	NAVO in de media	<u>Slide 31</u>
5.	Zijn we voorbereid op oorlog?	<u>Slide 33</u>
6.	Onderzoeksverantwoording	<u>Slide 40</u>

1. Management- samenvatting

Managementsamenvatting: Draagvlak voor de NAVO

Toename kennis én bekendheid NAVO als organisatie

De spontane naamsbekendheid van de NAVO is het afgelopen jaar gestegen van 71% in 2025 naar 79% in 2026. De geholpen bekendheid ligt op 98%, waarbij 73% van de Nederlanders - net als in 2025 - aangeeft de NAVO bij naam te kennen, maar ook te weten waar de organisatie voor staat.

Verdedigen NAVO-lidstaten blijft de belangrijkste taak

Het verdedigen van het bondgenootschap (Artikel 5: een aanval op één is een aanval op allen) wordt net als andere jaren met enige voorsprong als de belangrijkste NAVO-taak gezien (83% vindt dit de belangrijkste taak). Hoewel dit draagvlak door de jaren (zeer) hoog is, zijn Nederlanders iets terughoudender geworden bij het in werking stellen van Artikel 5 als het om een niet-militaire aanval op het bondgenootschap gaat. Zo vond in 2025 nog 45% dat Artikel 5 in werking moest worden gesteld bij een niet-militaire aanval op het bondgenootschap, in 2026 is dat gedaald tot 38%.

Meer twijfel over de militaire capaciteiten van Europa

In 2025 vond 45% van de Nederlanders dat Europa goed in staat was om op defensiegebied Rusland het hoofd te kunnen bieden. Begin 2026 is dat percentage gedaald tot 33%. Daarnaast is er een (sterke) afname te zien van het aantal Nederlanders dat van mening is dat Europa door de oorlog in Oekraïne meer invloed heeft gekregen op het wereldtoneel (van 36% in 2025 naar 27% in 2026).

De NAVO blijft van groot belang voor onze veiligheid

Negen op de tien Nederlanders vinden dat het lidmaatschap van de NAVO van groot belang is voor de veiligheid van ons land (88%). Na een jaar oorlog in Oekraïne was dit in 2023 gestegen tot 88%. Voor de inval lag dit percentage jarenlang rond de 75%. Wel is er ten opzichte van 2025 een (lichte) afname te zien van het aantal Nederlanders dat de NAVO nodig vindt (van 62% in 2025 naar 57% begin 2026). Het aantal mensen dat de NAVO nodig vindt ligt op dit moment overigens altijd nog hoger dan de jaren voor 2024. Het aantal Nederlanders dat de NAVO een 'noodzakelijk kwaad' vindt, is het afgelopen jaar licht gestegen (van 28% in 2025 naar 33% in 2026).

De helft van de Nederlanders is positief over Mark Rutte als SG van de NAVO

De helft vindt dat ex-premier Mark Rutte (zeer of redelijk) goed functioneert als nieuwe secretaris-generaal van de NAVO (50%). Slechts 14% is (zeer) negatief over Rutte zijn functioneren, terwijl een aanzienlijk deel er geen mening over heeft (24%). Als het gaat om het draagvlak voor de NAVO-top die in 2025 in Nederland werd gehouden, is wat verdeeldheid te zien. Zo vindt 50% dat de NAVO-top goed was voor de internationale positie van Nederland, maar vindt 42% ook dat Nederland de top niet had moeten organiseren vanwege de hoge kosten. Opvallend is dat beide meningen elkaar niet geheel uitsluiten: zo vinden veel Nederlanders de top te duur, maar vinden ze ook dat die goed was voor de internationale positie van Nederland.

Managementsamenvatting: één jaar **president Trump** aan de macht

Het Amerika van Trump als grootste bedreiging voor onze veiligheid

Op de (open) vraag wat Nederlanders als grootste bedreiging zien voor de Nederlandse en Europese veiligheid geeft 14% spontaan aan het Amerika van Trump momenteel als grootste bedreiging te zien. Dat percentage is vergelijkbaar met 2025. Het Rusland van Poetin wordt door 11% als grootste bedreiging gezien. Dat is een toename van 5 procentpunten ten opzichte van vorig jaar, toen 6% het Rusland van Poetin als grootste bedreiging zag. De oorlog in Oekraïne wordt dit jaar minder vaak spontaan genoemd als grootste bedreiging (10% versus 13% in 2025).

De helft van de Nederlanders vindt de relatie tussen de VS en Europa slecht

De huidige relatie tussen de VS en Europa wordt door 51% van de Nederlandse bevolking momenteel als (zeer) slecht gezien. Zo vindt 77% dat de VS momenteel voor (enige mate van) onveiligheid zorgen in de wereld. Bijna een kwart vindt dat de VS juist voor (enige mate van) veiligheid zorgen (23%). Ook als het gaat om de handelsbetrekkingen tussen Europa en de VS is 78% van mening dat het eerste beleidsjaar van Trump (in zijn tweede termijn) vooral negatieve gevolgen heeft voor deze betrekkingen. Terugblikkend op zijn eerste beleidsjaar vinden veel Nederlanders daarnaast dat het vooral negatieve gevolgen heeft voor de vrede en stabiliteit wereldwijd (73%), het klimaat (66%) en de militaire betrekkingen tussen de VS en Europa (66%).

Veel Nederlanders verwachten dat de VS uit de NAVO zullen stappen

Net als een jaar geleden verwacht iets minder dan de helft van de Nederlanders dat de VS onder president Trump uit de NAVO zullen stappen (47% versus 49% in 2025). In het verlengde hiervan is 81% van mening dat we door de regering Trump in Europa niet meer kunnen rekenen op de onvoorwaardelijke (militaire) steun van de VS. Ruim de helft denkt dat dit in de toekomst zal leiden tot een onafhankelijker en militair sterker Europa (52%).

Redelijk veel zorgen om betrokkenheid Nederland bij het conflict in Venezuela

Vier op de tien Nederlanders maken zich (heel) veel zorgen dat Nederland betrokken raakt bij het militaire conflict tussen de VS en Venezuela (40%). Een kleinere groep Nederlanders maakt zich daar (heel) weinig zorgen om (23%) of neemt een meer neutrale houding aan (26% maakt zich niet veel, maar ook niet weinig zorgen).

Men vindt Trumps leiderschap onbetrouwbaar, ontwrichtend en niet-inspirerend

Hoewel de helft van de Nederlanders Trumps leiderschap daadkrachtig vindt (49%) is het oordeel over zijn leiderschap overwegend negatief. Zo wordt zijn leiderschap in (zeer) sterke mate gezien als onbetrouwbaar (81%), ontwrichtend (80%) en niet-inspirerend (81%).

Managementsamenvatting: de ontwikkelingen in **Nederland**

Zorgen over (mogelijke) hybride oorlogsvoering

54% van de Nederlanders maakt zich (best veel of heel veel) zorgen over (mogelijke) hybride oorlogsvoering tussen Rusland en Europa. Nog eens 31% maakt zich hier een klein beetje zorgen over. Onze energievoorziening (78%) en financiële systemen (57%) worden met enige voorsprong als meest kwetsbare sectoren genoemd. Ook maken veel Nederlanders zich zorgen over drones die geregeld rondom vliegvelden worden gesignaleerd (67%).

Ondanks zorgen weinig voorbereiding

In totaal vindt 5% van de bevolking dat Nederland goed is voorbereid op een eventuele betrokkenheid bij een oorlog. Als het gaat om de persoonlijke voorbereiding, dan geeft 13% aan zichzelf goed voorbereid te vinden.

De helft van de Nederlanders is voor heractivering van de opkomstplicht

De helft van de Nederlanders is voor (her)invoering van de opkomstplicht (50%), terwijl slechts 20% hier tegen is. Als het gaat om het stimuleren van het volgen van een dienstjaar bij defensie, dan is het draagvlak groter. Zo vindt 76% dat de Nederlandse overheid een (vrijwillig) dienjaar meer zou moeten stimuleren. Er zijn hierbij geen veranderingen ten opzichte van 2025.

Meer geld naar Defensie

Ruim de helft van de Nederlanders wil – in het kader van de afgesproken 5% norm – dat er meer geld naar Defensie gaat en dat het financieren door te bezuinigen op andere overheidsuitgaven (52%). 14% van de bevolking wil zich niet aan de afgesproken norm houden.

Achtergrondverschillen

Kleine achtergrondverschillen, hoge mate van consensus

Bij de analyse is eveneens gekeken naar achtergrondkenmerken als leeftijd en opleidingsniveau. Opvallend is dat de verschillen op deze achtergrondkenmerken net als andere jaren betrekkelijk klein zijn, iets wat duidt op een grote consensus onder de Nederlandse bevolking als het gaat om draagvlak voor de NAVO.

Iets lager kennisniveau jongeren

De rode draad bij de kennisvragen is dat jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 29 jaar een wat lager kennisniveau hebben dan Nederlanders die ouder zijn, al zijn de verschillen vaak klein. Vanaf de 30 jaar loopt de kennis evenredig op met hun leeftijd. Dit geldt voor nagenoeg alle kennisvragen die in het onderzoek zijn gesteld: hoe ouder men is, des te hoger de kennis over de NAVO.

Verschillen in draagvlak

Als het gaat om houding en draagvlak, dan geven jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 24 jaar vaker dan oudere Nederlanders aan het antwoord 'niet te weten'. Hoewel het draagvlak op de meeste punten niet significant verschilt van oudere Nederlanders, zijn er op enkele punten verschillen, die in de rapportage bij de betreffende vragen zijn weergegeven. De tabellen met uitsplitsingen naar leeftijd zijn als losse bijlage beschikbaar.

Verschillen naar opleidingsniveau

Bij de verschillen naar opleidingsniveau, is dezelfde tendens te zien, namelijk dat het kennisniveau van theoretisch geschoolde Nederlanders structureel hoger is dan het kennisniveau van praktisch geschoolde Nederlanders (op alle kennisvragen). Als het gaat om draagvlak zien we echter minder tot geen significante verschillen tussen praktisch en theoretisch geschoolden.

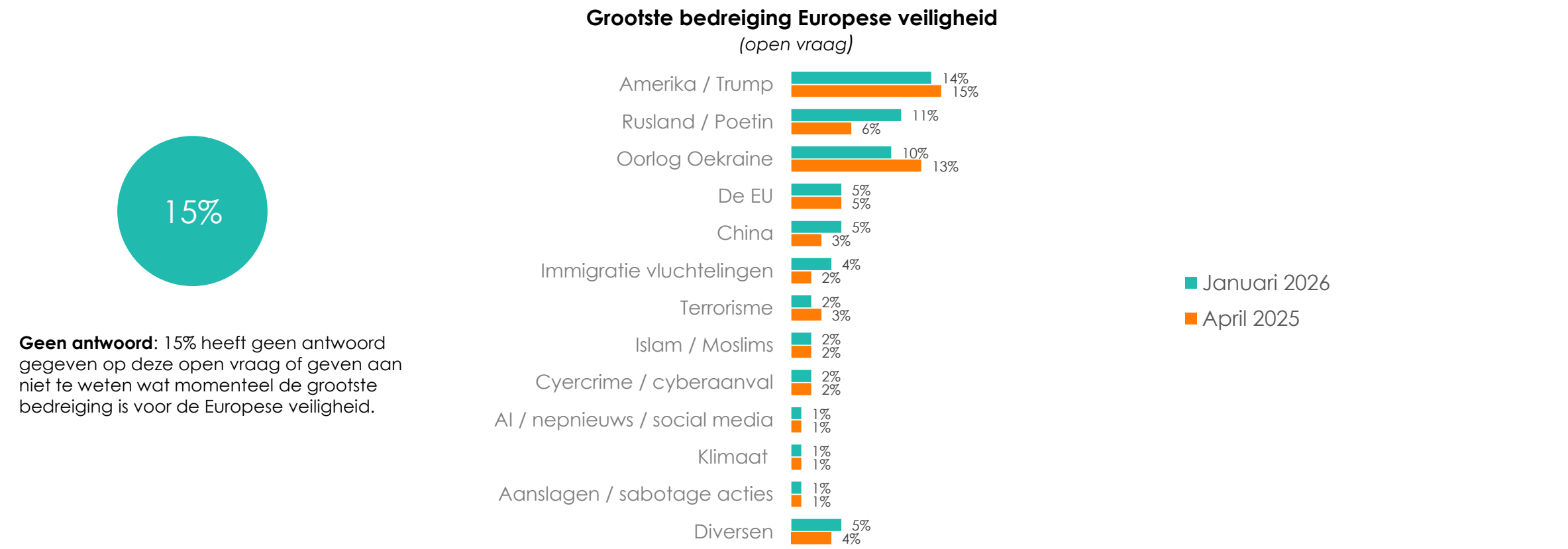
De tabellenset met uitsplitsingen naar geslacht, leeftijd, opleiding en regio is verkrijgbaar via de Atlantische Commissie.

2. Algemene resultaten draagvlak en kennis

Het Amerika van Trump en het Rusland van Poetin worden het vaakst spontaan genoemd als grootste bedreiging voor de **Europese** en **Nederlandse veiligheid**

Ten opzichte van vorige jaar zijn enkele verschuivingen te zien. Zo worden Rusland en Poetin vaker spontaan als bedreiging genoemd (11% versus 6% in april 2025) en wordt de oorlog in Oekraïne iets minder vaak genoemd (10% versus 13% in 2025).

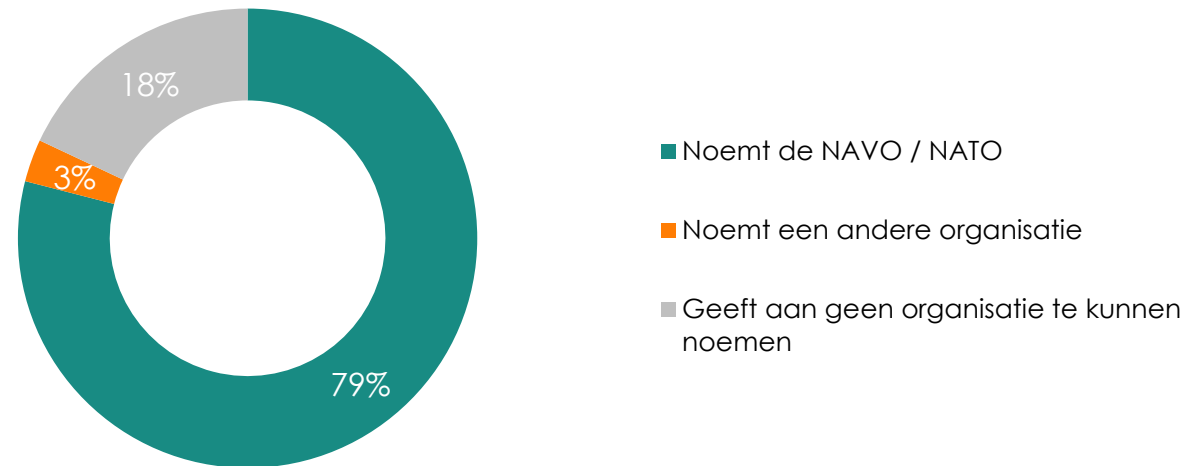

De spontane **naamsbekendheid** van de NAVO is het afgelopen jaar gestegen: acht op de tien Nederlanders kennen het militaire samenwerkingsverband bij naam

Bijna één op de vijf geeft aan geen militair samenwerkingsverband (waar Nederland lid van is) te kunnen noemen, 3% noemt een andere organisatie.

Spontane bekendheid NAVO

Spontane bekendheid: 3% noemt een andere organisatie. Dit is in de meeste gevallen de EU, de Verenigde Naties of Defensie.

Trend goede antwoord

71% 2025

79% 2026

Vraag: Als u denkt aan een internationaal, militair samenwerkingsverband waar Nederland momenteel lid van is, welke naam schiet u dan als eerste te binnen? Basis: n=1.045

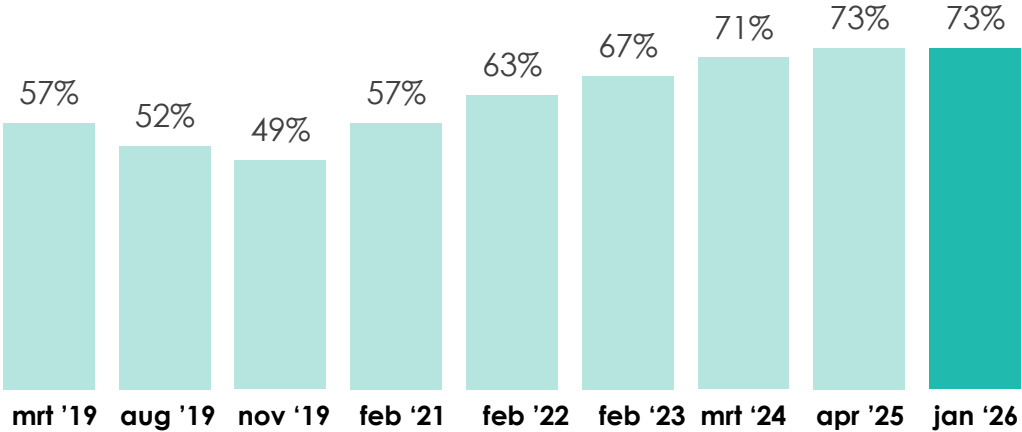
Ruim zeven op de tien Nederlanders kennen de NAVO en weten ook waar de organisatie **voor staat**, een kwart kent de organisatie alleen van naam

Nagenoeg alle Nederlanders kennen de NAVO van naam (98%). Een kwart van de Nederlanders kent de NAVO alleen van naam, maar weet niet precies waar de organisatie voor staat. Het aantal Nederlanders dat weet waar de NAVO voor staat, is sinds maart 2024 hoog en stabiel in de tijd.

Geholpen bekendheid NAVO

Percentage 'ja en ik weet waar deze organisatie voor staat' per meting

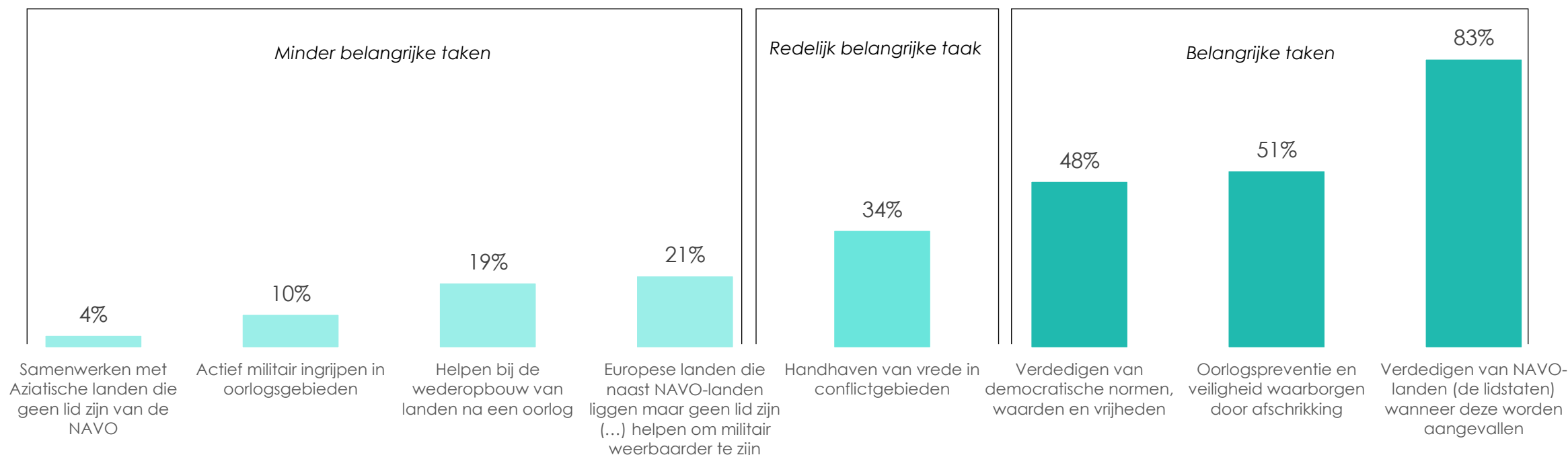

Vraag: Nederland is lid van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, ook wel de NAVO genoemd. Heeft u wel eens van deze organisatie gehoord? Basis: n=1.045

De **verdediging** van NAVO-bondgenoten wordt als de belangrijkste NAVO-taak gezien, gevolgd door oorlogspreventie en de verdediging van de democratie

Hoewel bij de voorgaande metingen de vraag anders werd gesteld, waardoor niet een één-op-één vergelijking kan worden gemaakt, kwam ook toen de verdedigingstaak van de NAVO lidstaten als belangrijkste uit de bus.

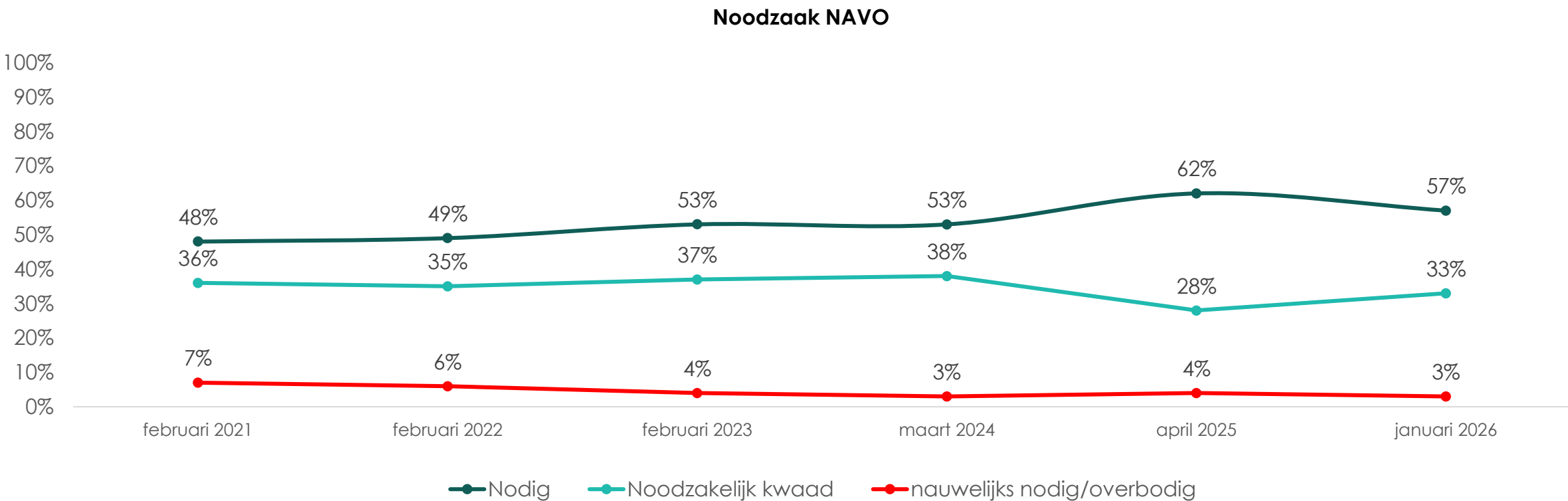
Belangrijkste taken NAVO

Vraag: De NAVO werd in 1949 opgericht en bestaat dit jaar 76 jaar. De voornaamste taak is het verdedigen van de vrijheid en veiligheid van alle deelnemende landen. De NAVO bestaat momenteel uit 32 landen uit Noord-Amerika en Europa. Hieronder staan vijf taken van de NAVO beschreven. Welke drie taken vindt u het meest belangrijk? Basis: n=1.045

Bijna zes op de tien Nederlanders vinden de NAVO **nodig**, er zijn nauwelijks Nederlanders die de NAVO niet nodig of overbodig vinden

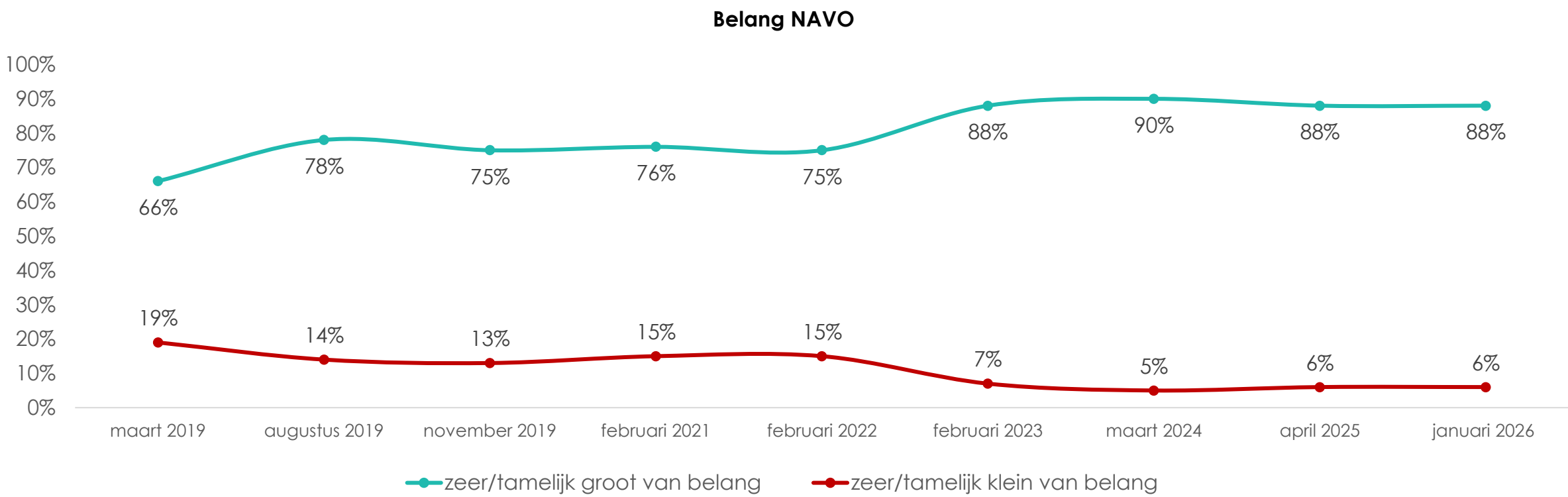
Dat is een lichte afname ten opzichte van april 2025, toen 62% aangaf de NAVO nodig te vinden. Het percentage Nederlanders dat de NAVO een 'noodzakelijk kwaad' vindt, is het afgelopen jaar licht gestegen (van 28% in 2025 naar 33% nu). Nagenoeg niemand vindt de NAVO – net als voorgaande jaren - nauwelijks nodig of overbodig (3%).

Vraag: Welke van de volgende uitspraken vindt u het meest van toepassing op de NAVO? De NAVO is... Basis: n=1.045. de categorie 'weet niet' is niet in de grafiek weergegeven.

Circa negen op de tien Nederlanders vinden de NAVO van **groot belang** voor de veiligheid van Nederland, dit percentage is hoog en stabiel sinds 2023

In 2023 steeg het aantal Nederlanders dat de NAVO van zeer of tamelijk groot belang voor de veiligheid van Nederland vindt fors. Sindsdien is dit cijfer stabiel in de tijd en hoog gebleven.

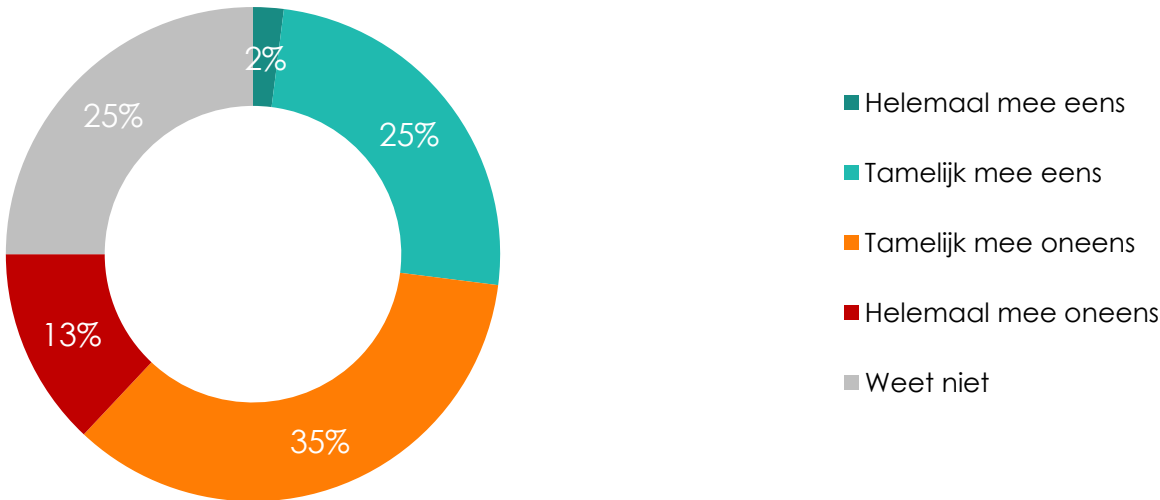

Vraag: Nederland is lid van de Noord Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), een organisatie die sinds 1949 bestaat. De NAVO kent momenteel 32 bondgenoten. In hoeverre is het lidmaatschap van Nederland aan de NAVO volgens u van belang voor de veiligheid van Nederland? Basis: n=1.045

Minder Nederlanders vinden dat Europa meer wereldwijde invloed heeft gekregen én dat Europa in staat is om op defensiegebied het hoofd te bieden aan Rusland

De afname is fors: zo vond in 2025 nog 36% dat Europa meer invloed had gekregen op het wereldtoneel (door de oorlog in Oekraïne), terwijl dat in 2026 27% is. En in 2025 vond 45% dat Europa in staat is het hoofd te bieden aan Rusland, tegenover 33% in 2026.

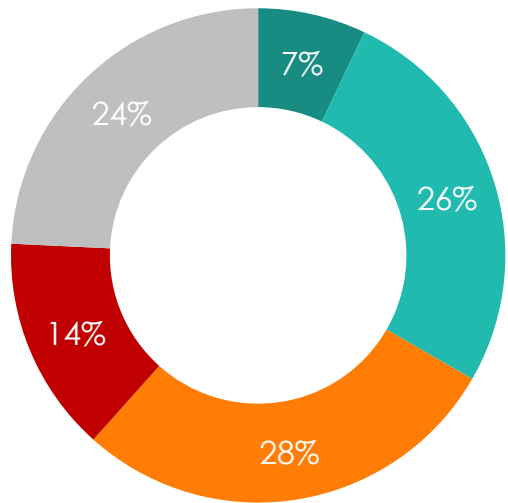
Meer invloed Europa op het wereldtoneel
(door de oorlog in Oekraïne)

Trend (helemaal) mee eens

Europa is in staat op defensiegebied
Rusland het hoofd te bieden

Trend (helemaal) mee eens

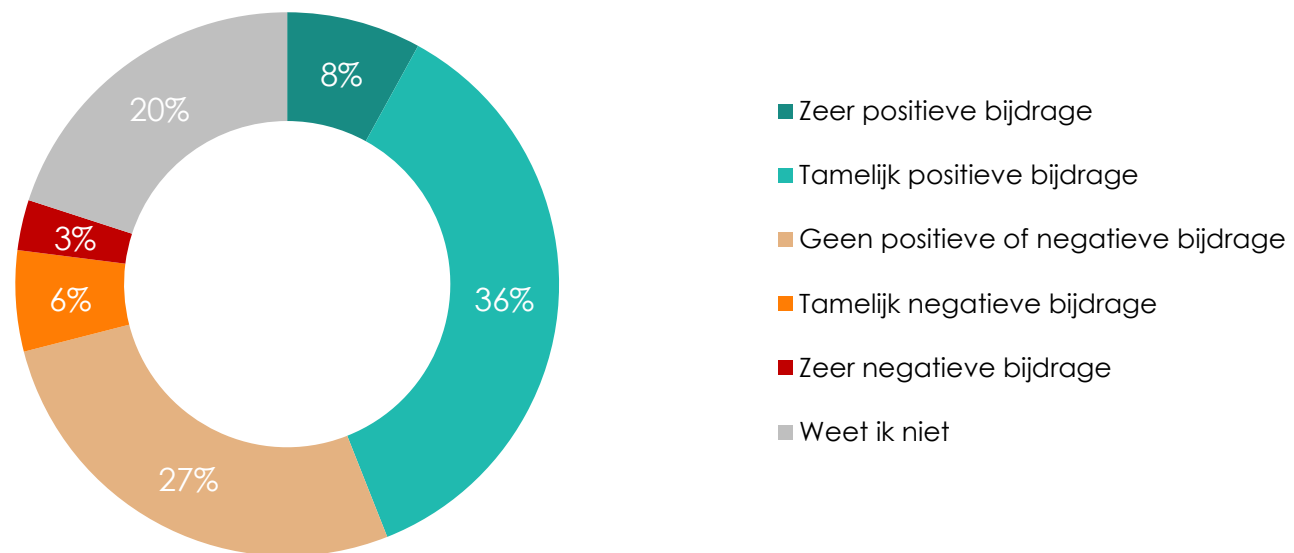

Vraag: Door de oorlog in Oekraïne heeft Europa meer invloed op het wereldtoneel gekregen? En: Europa is in staat op defensiegebied Rusland het hoofd te bieden. Basis: n=1.045

Ruim vier op de tien Nederlanders vinden dat de NAVO een **positieve bijdrage** levert aan de relatie tussen de VS en Nederland

De groep Nederlanders die vindt dat er sprake is van een negatieve bijdrage is met 9% een stuk kleiner. Ruim een kwart neemt een meer neutrale houding aan en vindt dat de NAVO geen positieve of negatieve bijdrage levert aan de relatie met de VS (27%).

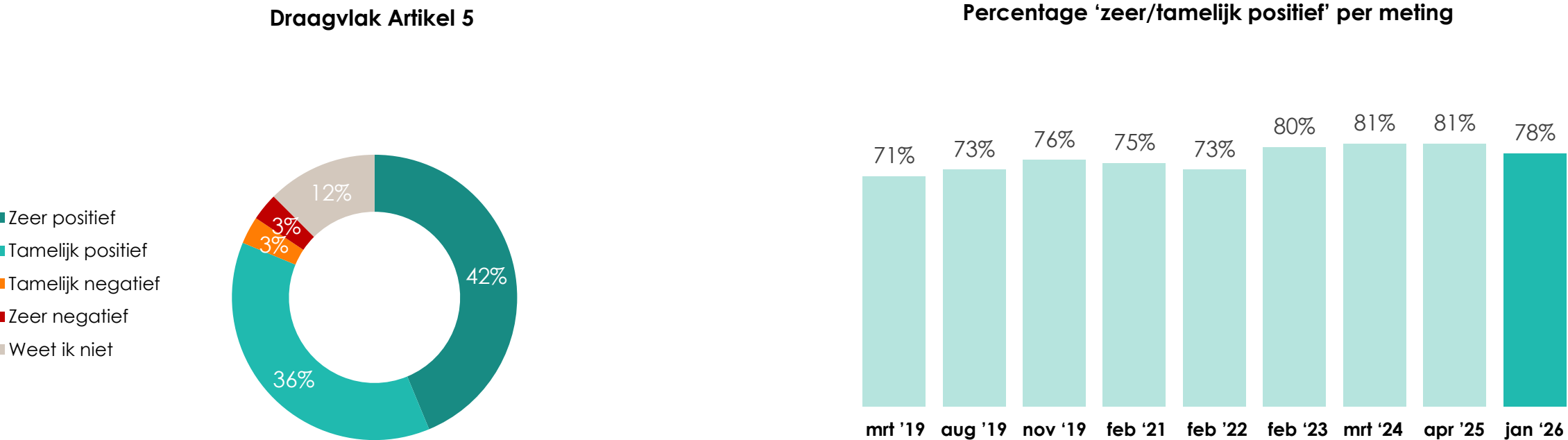
Positieve bijdrage relatie Nederland en VS

Vraag: In hoeverre vindt u dat de NAVO een positieve of negatieve bijdrage levert aan de relatie tussen de Verenigde Staten en Nederland? Basis: n=1.045

Het maatschappelijk draagvlak voor **Artikel 5** (een aanval op één is een aanval op allen) is hoog en constant in de tijd

Een ruime meerderheid (78%) staat achter Artikel 5. Dit aantal is stabiel sinds de stijging van het draagvlak in 2023.

Vraag: Het Noord-Atlantische Verdrag bestaat uit 14 artikelen. Eén van die artikelen, Artikel 5, beschrijft dat een gewapende aanval tegen één of meer van hen in Europa of Noord-Amerika als een aanval tegen hen allen zal worden beschouwd. In hoeverre vindt u het positief/negatief dat een aanval op één wordt beschouwd als een aanval op allen? Basis: n=1.045

Wel zijn Nederlanders het afgelopen jaar iets terughoudender geworden als het gaat om het in werking stellen van Artikel 5 bij een **niet-militaire aanval**

In april 2025 vond 45% dat Artikel 5 - zonder voorbehoud - in werking moest treden bij een niet-militaire aanval. Begin 2026 is dat percentage licht afgenomen (38%). Een minderheid van 6% is tegen het in werking stellen van Artikel 5 bij een niet-militaire aanval.

Artikel 5 in werking stellen bij een niet-militaire aanval?

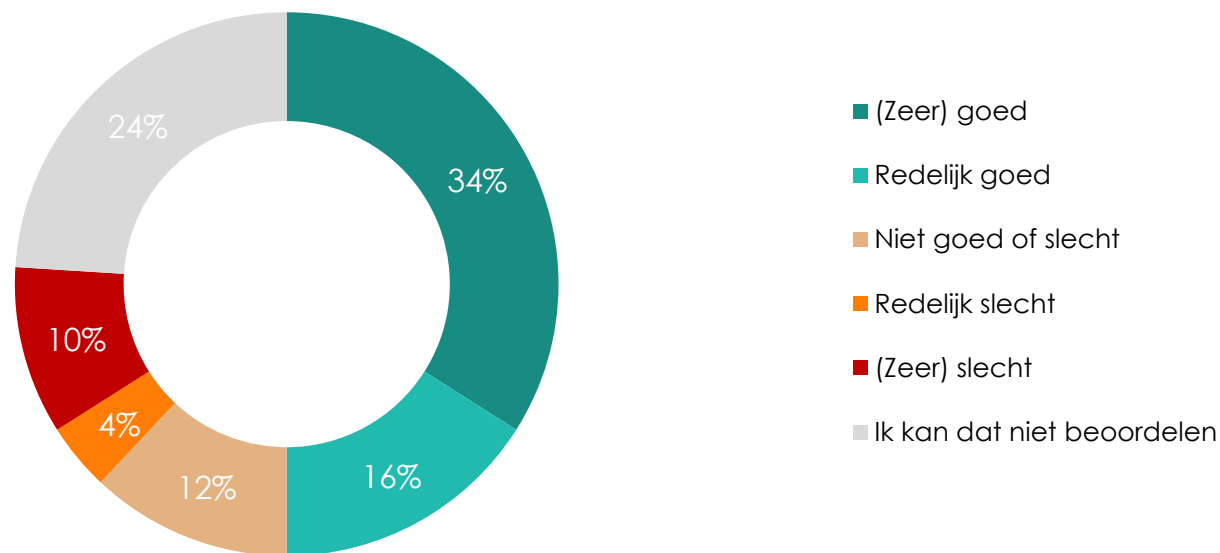

Vraag: Vindt u dat Artikel 5 (een gewapende aanval op één NAVO-bondgenoot wordt beschouwd als een aanval tegen allen) ook moet gelden als het gaat om een niet-militaire aanval op één van de NAVO-landen? Denk hierbij bijvoorbeeld aan een grote cyberaanval waarbij aanzienlijke schade ontstaat. Basis: n=1.045

Nederlanders zijn overwegend positief over het functioneren van **Mark Rutte** als secretaris-generaal van de NAVO

De groep Nederlanders die aangeeft het te moeilijk te vinden om hierover te oordelen is eveneens redelijk groot (24%). Een minderheid is negatief over het functioneren van onze voormalige premier (14%).

Functioneren Mark Rutte als SG van de NAVO

Vraag: In oktober 2024 werd oud-premier Mark Rutte Secretaris-Generaal van de NAVO. Hoe vindt u dat hij functioneert in zijn nieuwe rol? Basis: n=1.045

Hoewel de helft van de Nederlanders het organiseren van de **NAVO-top** goed vond voor de internationale positie van Nederland is er ook kritiek

De kritiek gaat (vooral) over de organisatiekosten (42% vond die te hoog) en op de verregaande veiligheidsmaatregelen die last opleverden voor de bevolking (36%). Sommige meningen overlappen: zo vindt 36% de organisatiekosten van de top te hoog, maar tegelijkertijd goed voor de internationale positie van Nederland.

Draagvlak NAVO-top in Den Haag

(percentages helemaal eens en eens)

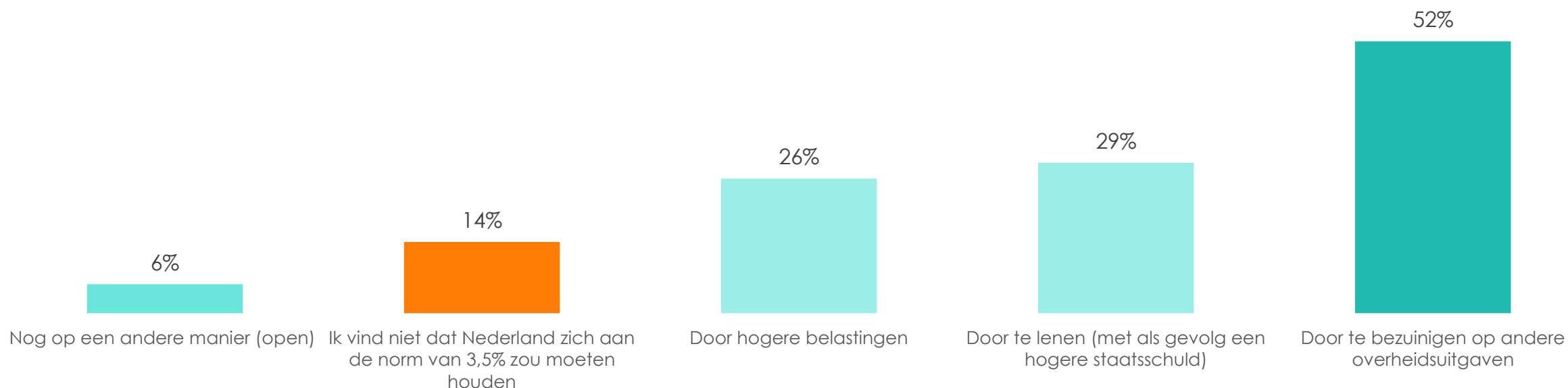

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? Basis: n=1.045

Ruim de helft van de Nederlanders wil dat er meer geld naar Defensie gaat door te **bezuinigen** op de overheidsuitgaven

Nederlanders die bezuinigen als financieringsbron noemen, kiezen dit vaak in combinatie met lenen (21%) en met belastingverhogingen (22%). 14% van de Nederlanders vindt niet dat Nederland zich aan de afgesproken norm zou moeten houden.

Meer geld naar Defensie
(in het kader van de afgesproken 5% norm – meer antwoorden mogelijk)

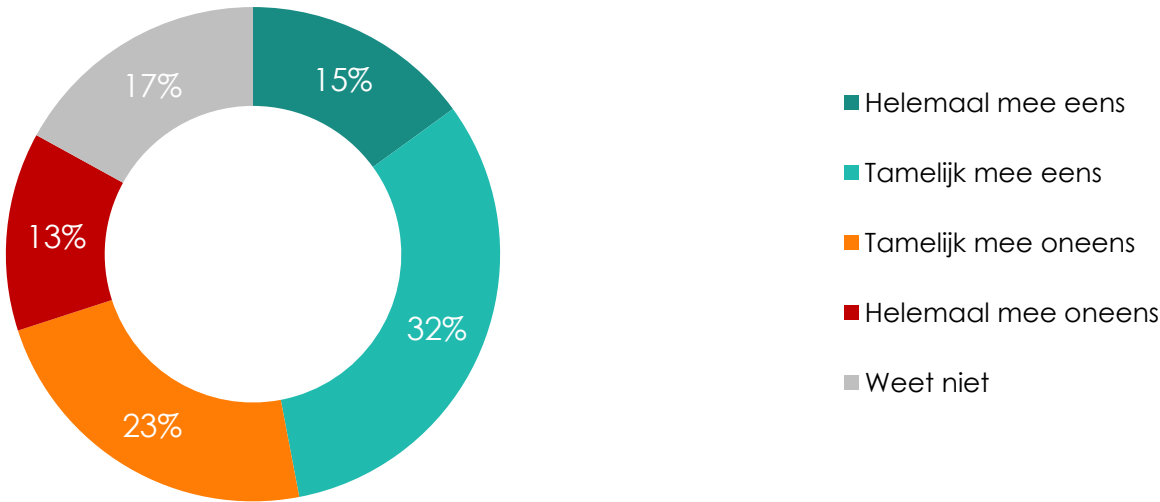

Vraag: Nederland gaat de komende jaren meer geld uitgeven aan Defensie (minstens 3,5% tot 2035). Hoe kunnen we die extra uitgaven het beste financieren, volgens u? Meer antwoorden mogelijk.
Basis: n=1.045

De helft van de Nederlanders vindt dat Oekraïne bij vrede in dat land op termijn NAVO-lid moet worden

Iets minder dan de helft vindt daarnaast dat Nederland Oekraïne militair meer moet steunen dan op dit moment (47%). Dat is een lichte afname ten opzichte van vorig jaar toen 51% dit vond.

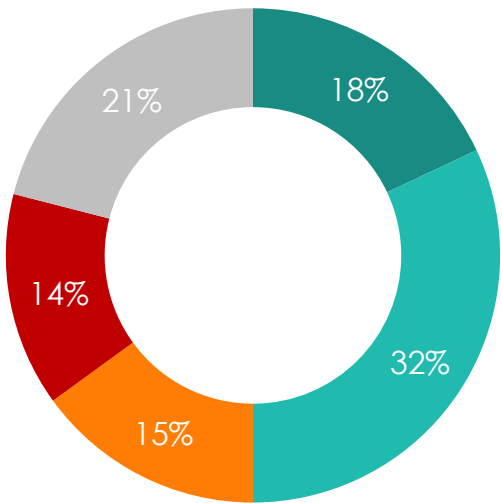
Meer militaire steun Oekraïne

Trend (helemaal) mee eens

51% 2025	47% 2026
----------	----------

Oekraïne op termijn als NAVO-lid
(bij vrede in het land)

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? Basis: n=1.045

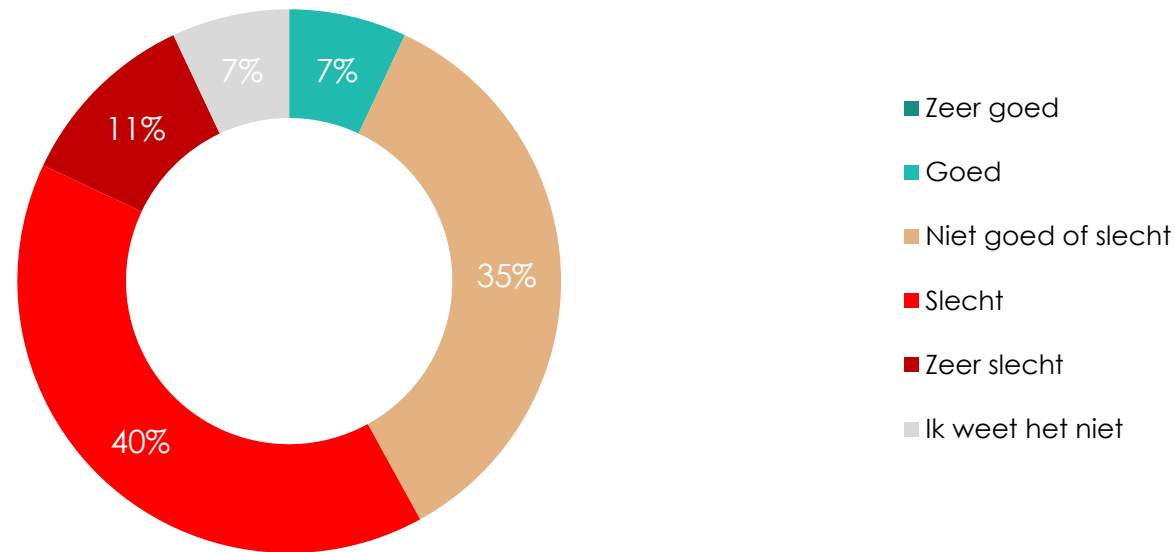
3. Een jaar Trump in het Witte Huis

Ruim de helft van de Nederlanders vindt dat de **huidige relatie** tussen de VS en Europa momenteel (zeer) slecht is

Ruim een derde van de Nederlanders neemt een meer neutrale houding aan en vindt de huidige relatie niet goed of slecht (35%). Een minderheid van 7% noemt de huidige relatie goed.

Huidige relatie tussen de VS en Europa

Vraag: Hoe zou u de huidige relatie tussen de Verenigde Staten en Europa omschrijven? Basis: n=1.045

Net als in 2025 verwacht ongeveer de helft van de Nederlanders dat de VS onder Trump uiteindelijk **uit de NAVO** zal stappen

Een kwart verwacht niet dat de VS onder president Trump uit de NAVO zal stappen (25%). Dit aantal is het afgelopen jaar ongeveer hetzelfde gebleven. Overigens vinden veel Nederlanders dit een moeilijk in te schatten vraagstuk, want net als in 2025 geven drie op de tien aan het antwoord niet te weten.

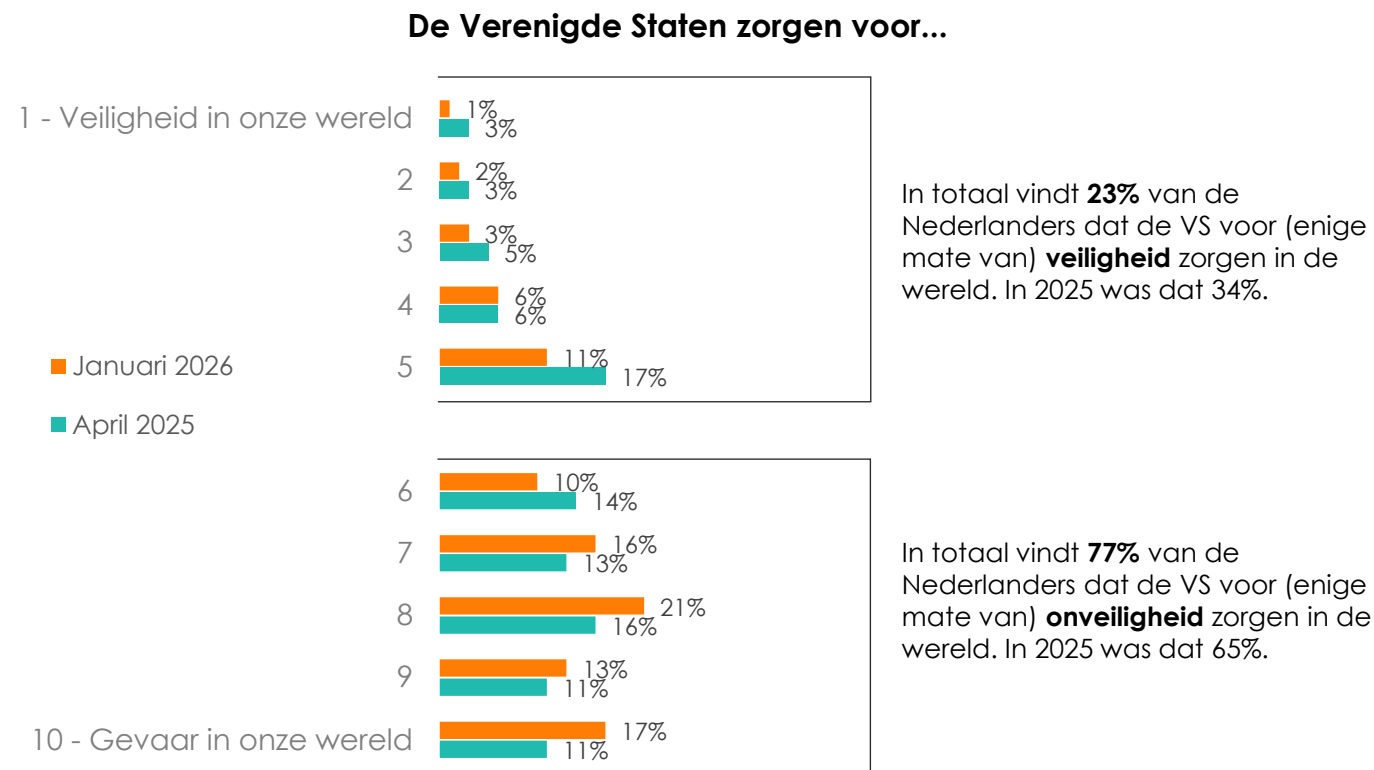
Ik verwacht dat de Verenigde Staten onder president Trump uiteindelijk uit de NAVO zullen stappen

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? Basis: n=1.045

Een toenemend aantal Nederlanders vindt dat de VS onder president Trump zorgen voor **meer gevaar** in de wereld (in plaats van veiligheid)

Steeds minder Nederlanders vinden dat de VS juist voor een zekere mate van veiligheid zorgen in de wereld (23%). Ook dit aantal is sinds april vorig jaar afgenomen.

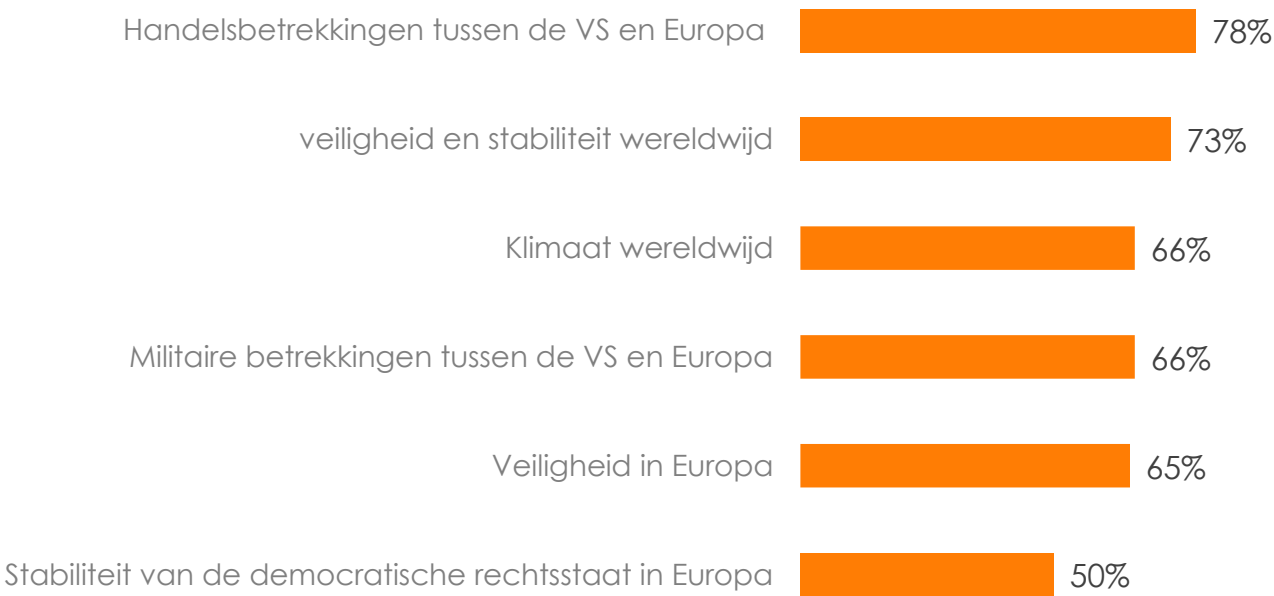

Vraag: Welke uitspraak komt het dichtst in de buurt van uw eigen mening? De Verenigde Staten zorgen voor... In wereld. Basis: n=1.045.

Een ruime meerderheid van de Nederlanders ziet na een jaar Trump aan de macht (in zijn tweede termijn) vooral **negatieve gevolgen** voor Europa

Of het nu gaat om negatieve gevolgen op het gebied van de handelsbetrekkingen (78%), veiligheid wereldwijd (73%), het klimaat of de militaire betrekkingen tussen de VS en Europa (66%) of de veiligheid in Europa (65%): twee derde tot acht op de tien Nederlanders zien vooral negatieve gevolgen.

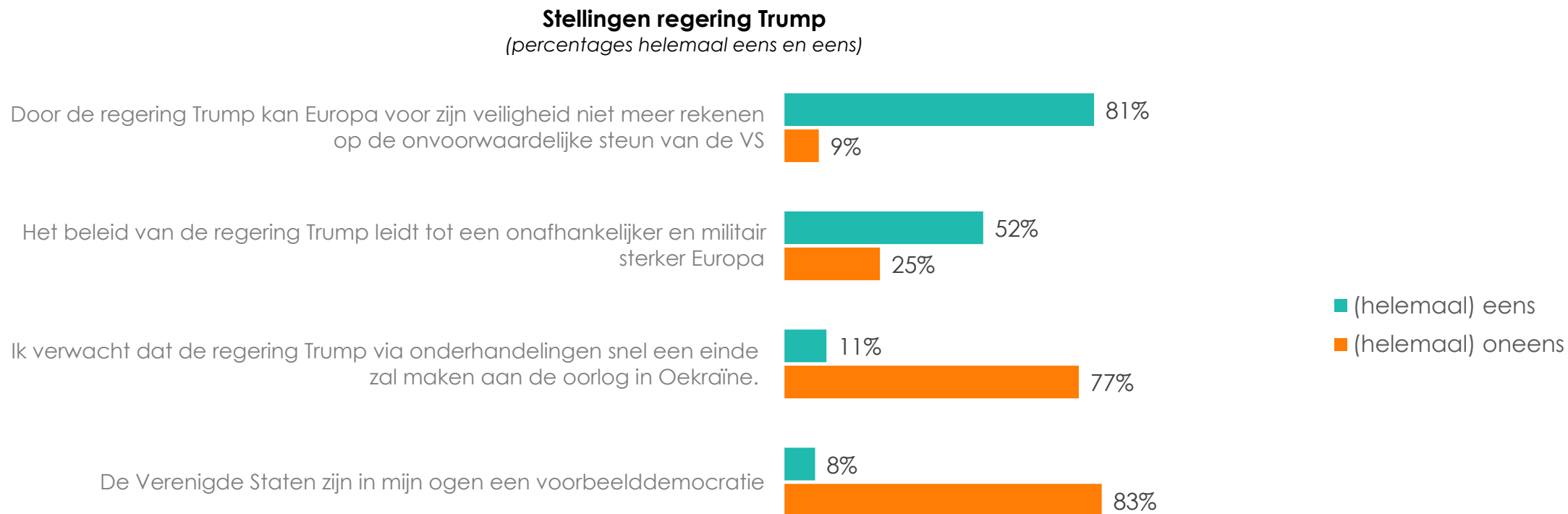
Gevolgen één jaar beleid regering Trump (in zijn tweede ambtstermijn)
(percentages zeer negatieve of negatieve gevolgen)

Vraag: In januari 2026 is Donald Trump één jaar president van de Verenigde Staten. Welke gevolgen heeft zijn ambtstermijn het afgelopen jaar gehad voor de onderstaande zaken? Basis: 1.045

Ruim acht op de tien Nederlanders vinden dat Europa voor zijn **veiligheid** niet meer op de VS kan rekenen

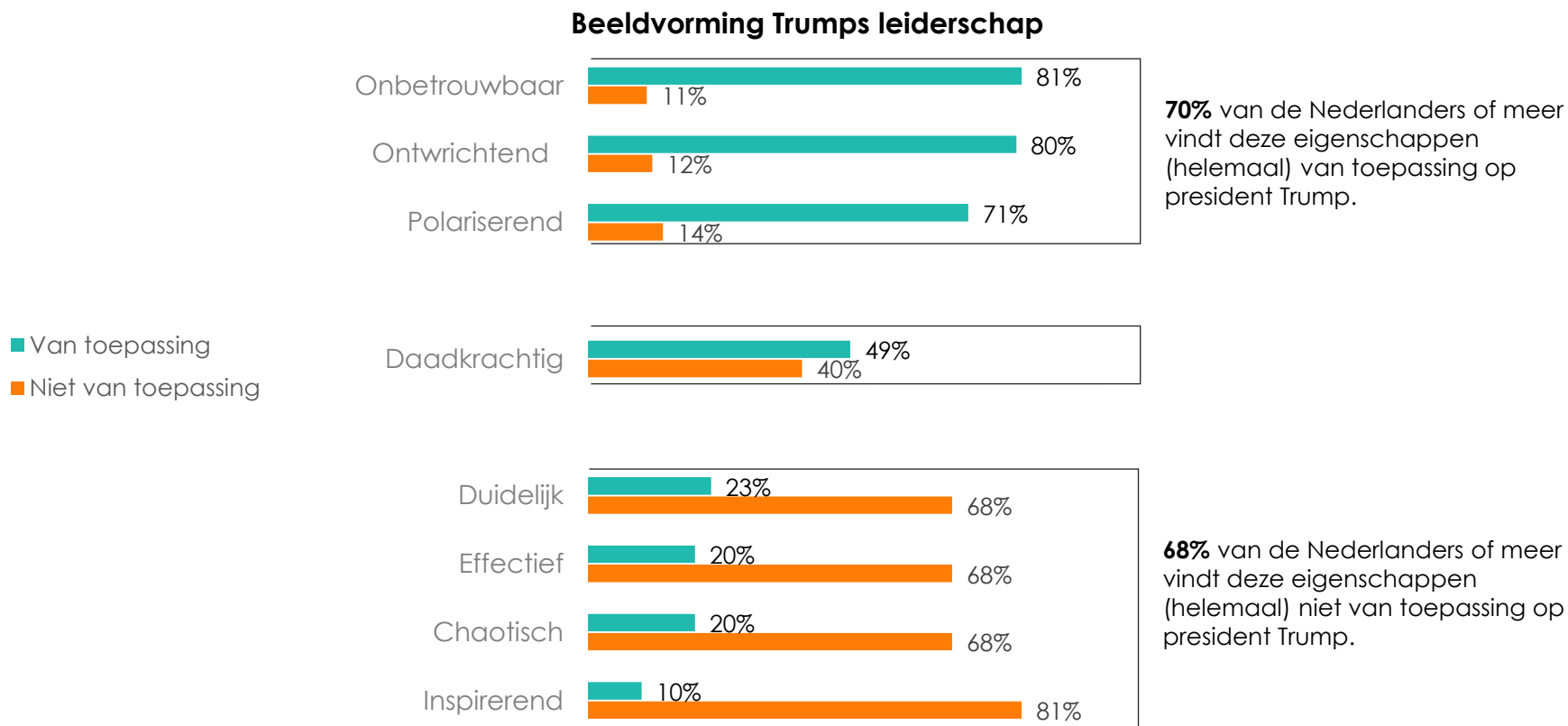
Ook is er weinig vertrouwen dat de regering Trump een snel einde aan de oorlog in Oekraïne kan maken (77%). Veel Nederlanders zien daarnaast de VS niet meer als een voorbeelddemocratie (83%).

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? Basis: n=1.045

Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt president Trumps **leiderschap** onbetrouwbaar, ontwrichtend en niet-inspirerend

Er is een grote mate van consensus in hoe Nederlanders het leiderschap van president Trump beoordelen. Er is één uitzondering waarover enige verdeeldheid bestaat, namelijk de daadkracht van zijn beleid. De helft vindt zijn leiderschap daadkrachtig (49%), terwijl vier op de tien zijn beleid niet daadkrachtig vinden (40%).

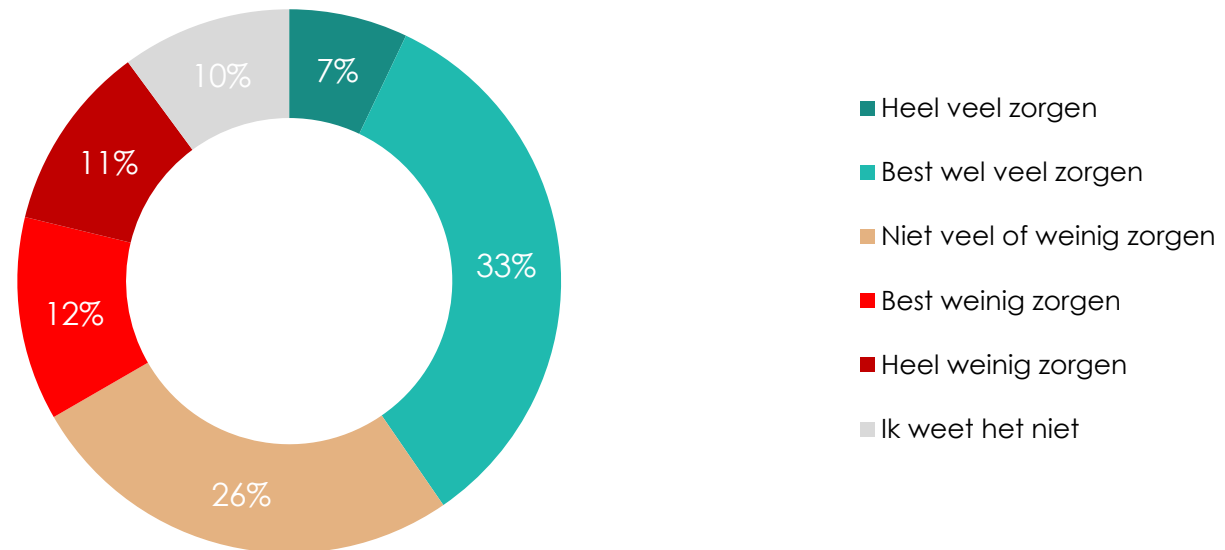

Vraag: In januari 2026 is Donald Trump in zijn tweede termijn één jaar president van de Verenigde Staten. Wat vindt u van toepassing als het gaat om zijn leiderschap op de onderstaande aspecten? Basis: 1.045.

Vier op de tien vinden dat Nederland zich zorgen moet maken om mogelijke militaire betrokkenheid bij het conflict tussen de VS en **Venezuela**

Volgens een kleinere groep Nederlanders hoeft ons land zich hierover geen of weinig zorgen te maken (23%). Ook neemt een grote groep een meer neutrale positie in en geeft aan dat ons land zich hier niet veel, maar ook niet weinig zorgen over hoeft te maken (26%).

Moet Nederland zich zorgen maken om betrokkenheid bij het conflict tussen de VS en Venezuela?

Vraag: In hoeverre moet Nederland zich zorgen maken dat Nederland bij een militair conflict tussen de VS en Venezuela betrokken raakt? Basis: n=1.045

4. NAVO in de media

Ruim vijf op de tien Nederlanders vernemen dagelijks of wekelijks iets over de NAVO in de **media**, dat is een lichte afname ten opzichte van voorjaar 2025

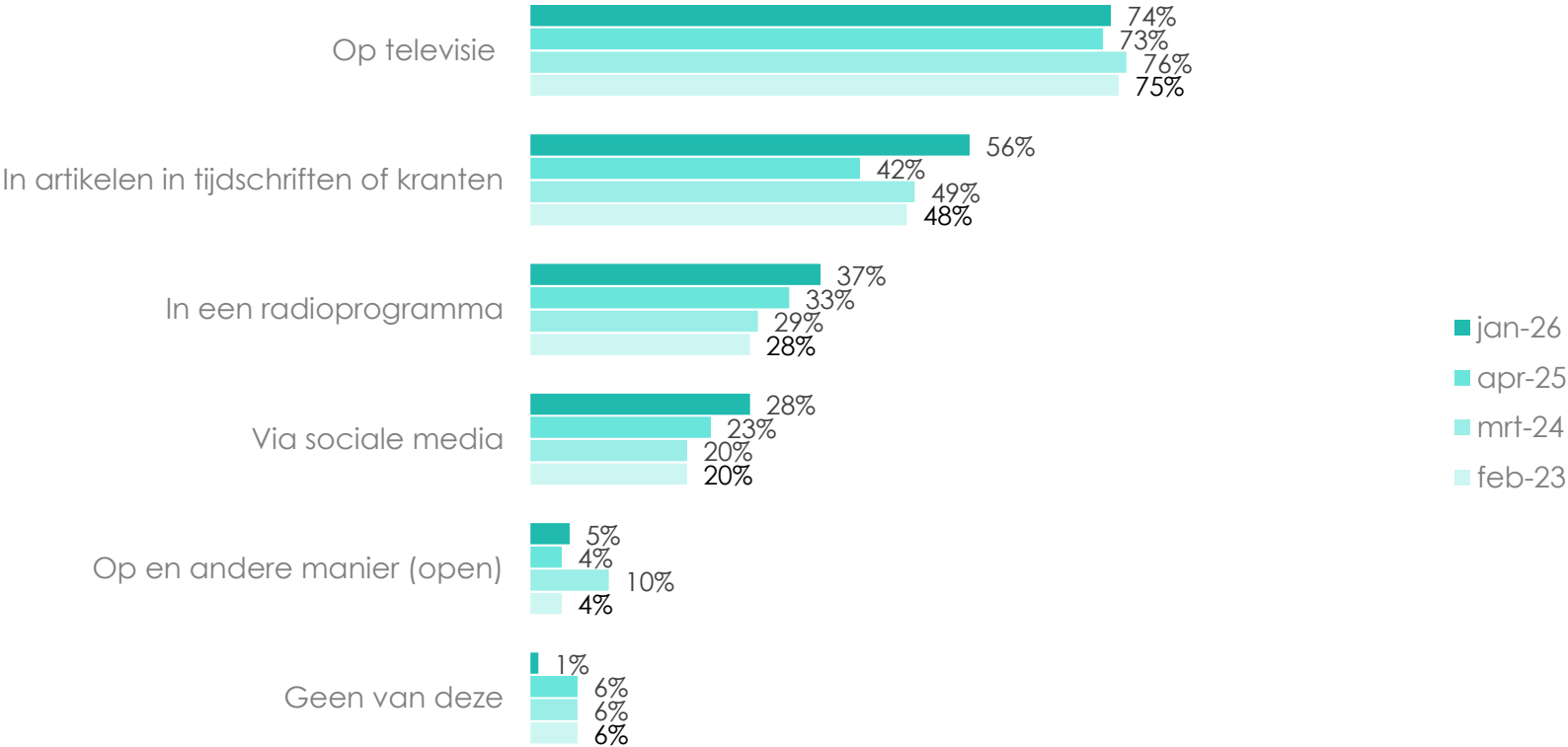
Televisie wordt het vaakst als mediabron genoemd (74%). Opvallend is de stijging van (online) tijdschriften en kranten (van 42% in 2025 naar 56% in 2026).

Bronnen mediaberichtgeving NAVO

Mediaberichtgeving: ruim één op de tien Nederlanders geeft aan de afgelopen tijd dagelijks iets over de NAVO te hebben vernomen in de media (11%). Dat is een daling ten opzichte van vorig jaar toen 21% dagelijks iets over de NAVO vernam.

Het aantal Nederlanders dat wekelijks iets over de NAVO verneemt is 45% en sinds vorig jaar gelijk gebleven (43%).

Vraag: Hoe vaak leest, hoort of ziet u gemiddeld wel eens iets over de NAVO? Basis: 1.045

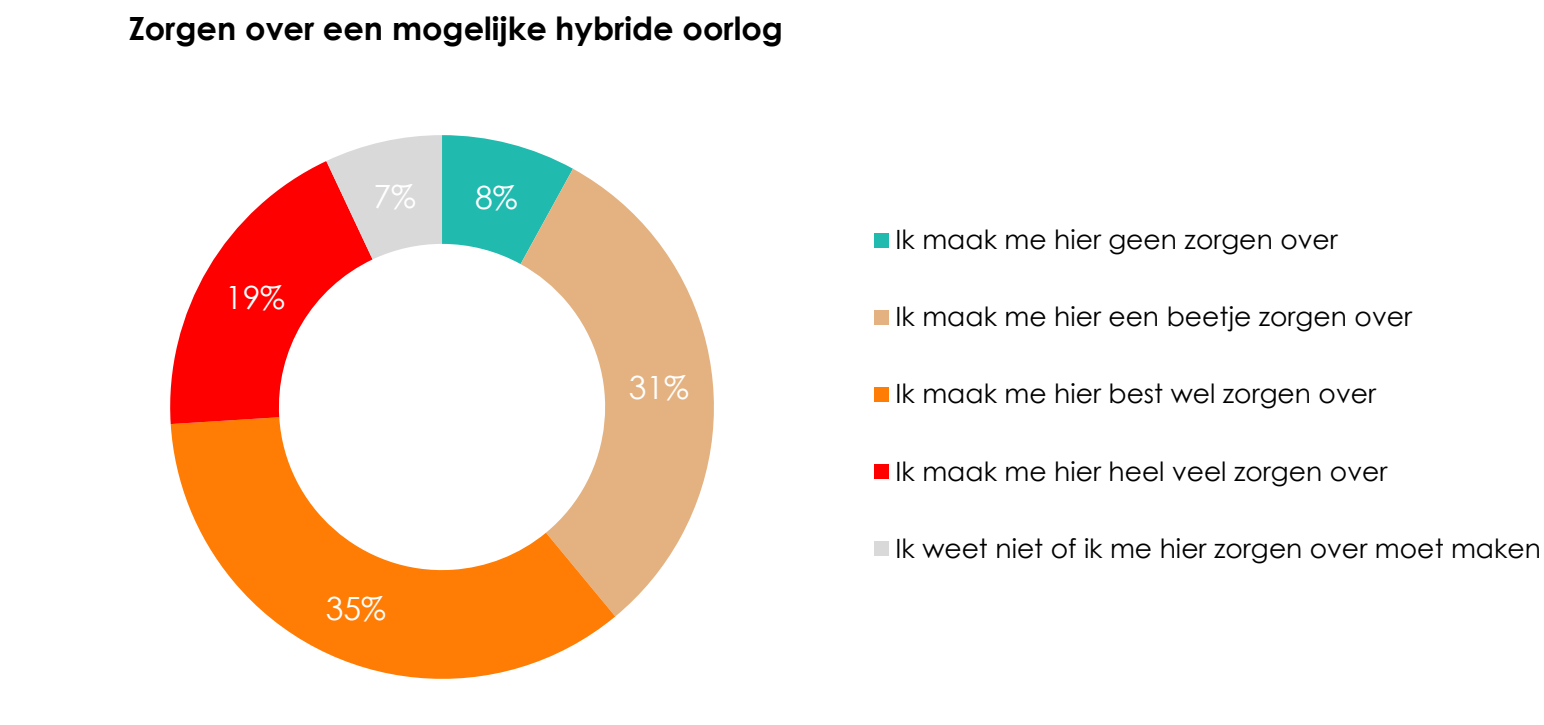
5. Zijn we voorbereid op een oorlog?

Ruim de helft van de Nederlanders maakt zich zorgen over **hybride oorlogsvoering** tussen Rusland en Europa

Slechts 8% van de Nederlandse bevolking maakt zich hier geen zorgen over. Drie op de tien maken zich 'een beetje' zorgen (31%), terwijl 54% aangeeft zich 'best wel' of 'heel veel' zorgen over te maken. De energievoorziening (78%) en financiële systemen (57%) worden met enige voorsprong als de meest kwetsbare sectoren gezien.

Sectoren die het meeste risico lopen	
Sector	%
De energievoorziening	78%
De financiële systemen	57%
De publieke instellingen	31%
De telecom sector	30%
De drinkwatervoorziening	30%
De gezondheidszorg	28%
De luchtvaart	24%
De scheepvaart	5%
De spoorwegen	5%
Het wegennetwerk	4%
De onderwijs en onderzoeksector	3%

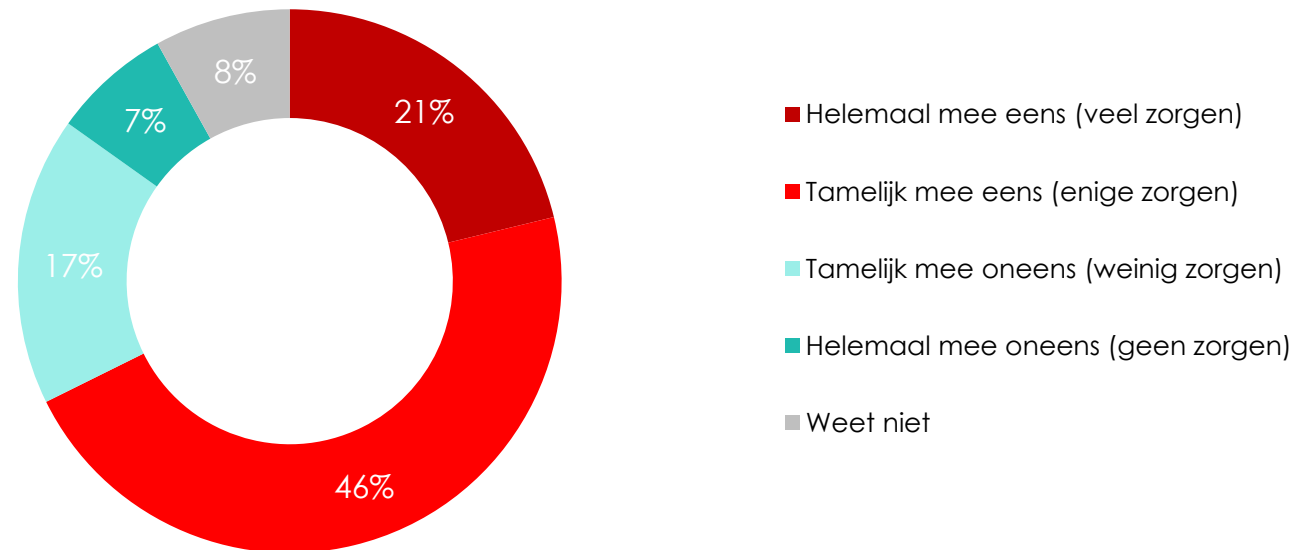

Vraag: Maakt u zich zorgen over hybride oorlogsvoering tussen Rusland en Europa? En: Welke drie sectoren lopen volgens u het meeste risico bij een hybride oorlog? Basis: n=1.045

Twée op de drie Nederlanders maken zich (veel) zorgen over **drones** die steeds vaker rondom Nederlandse vliegvelden worden gesignaleerd

De groep die zich hier geen of weinig zorgen over maken is met 24% een stuk kleiner.

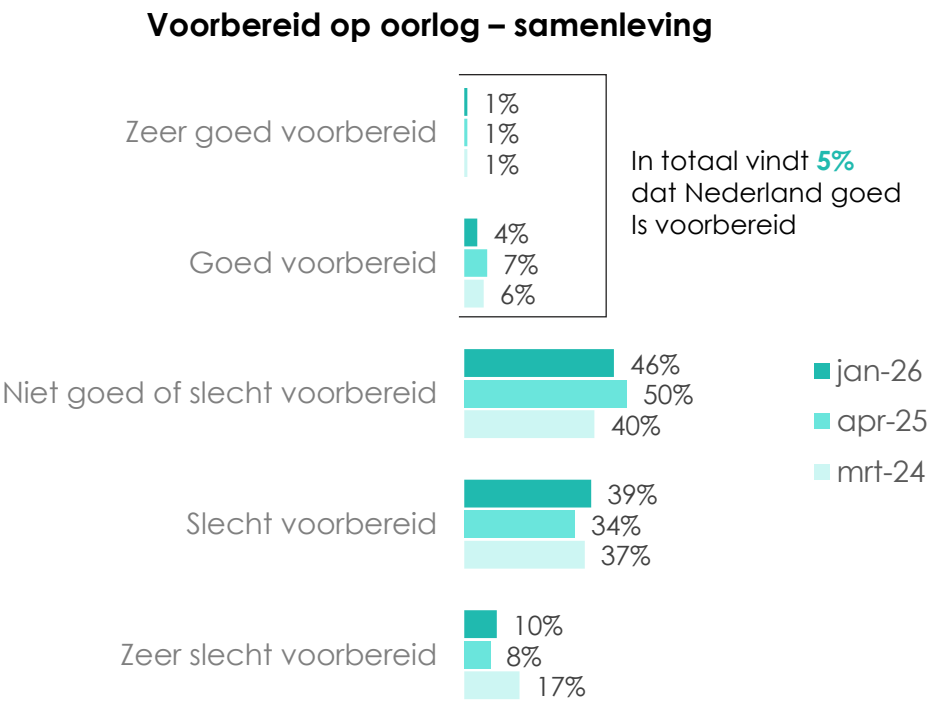
Zorgen over drones rondom Nederlandse vliegvelden

Vraag: Ik maak me zorgen om de toenemende aantallen drones die rondom onze vliegvelden worden gesignaleerd? Basis: n=1.045

Nederlanders vinden zowel zichzelf als de samenleving matig tot **slecht voorbereid** op de gevolgen van een mogelijke oorlog

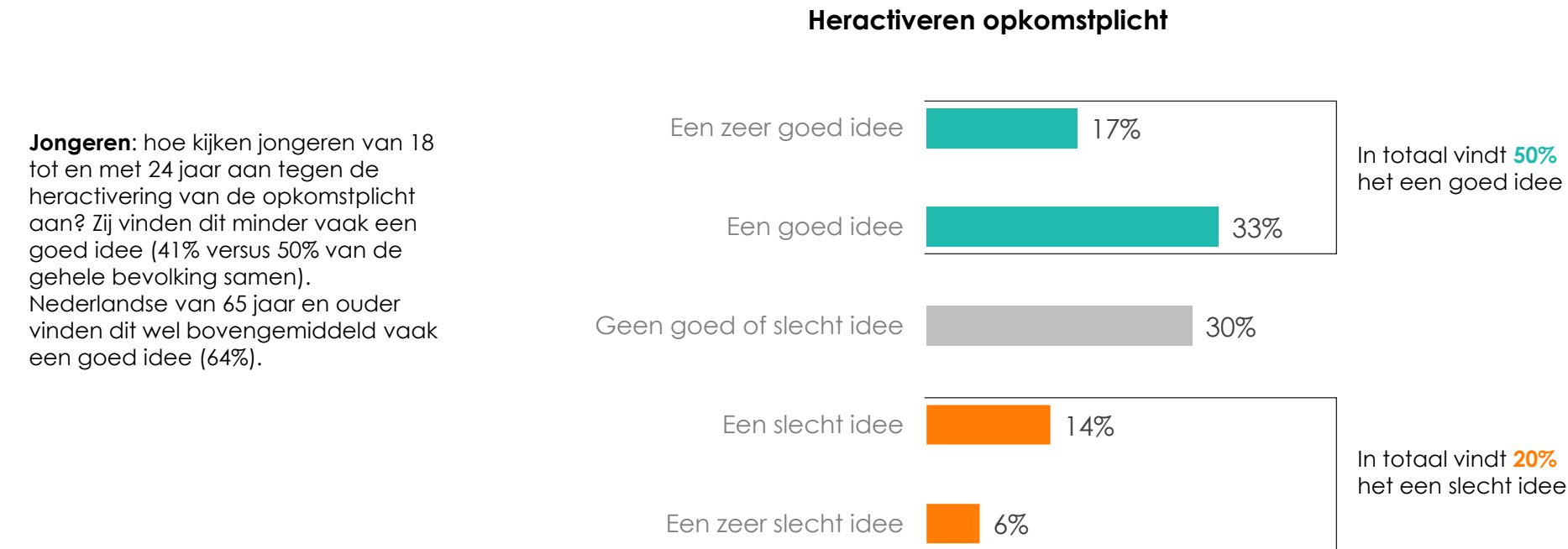
Het percentage Nederlanders dat zichzelf goed vindt voorbereid is wel iets groter (13%) dan het aandeel dat de samenleving goed voorbereid acht (5%).

Vraag: In welke mate is Nederland als samenleving voorbereid op de gevolgen van directe betrokkenheid bij een oorlog, volgens u? Nederland als samenvatting is... | In welke mate bent u persoonlijk voorbereid op de gevolgen van directe betrokkenheid bij een oorlog? Basis: 1.045

Steun opkomstplicht: de helft vindt activering van de opkomstplicht een goed idee, een klein deel twijfelt

Ruim de helft (50%) vindt het een goed idee, 30% neemt een neutraal standpunt in en 20% vindt het een slecht idee. Het draagvlak voor de herinvoering is groter onder 65-plussers (64%) dan onder de jongeren zelf (41%).

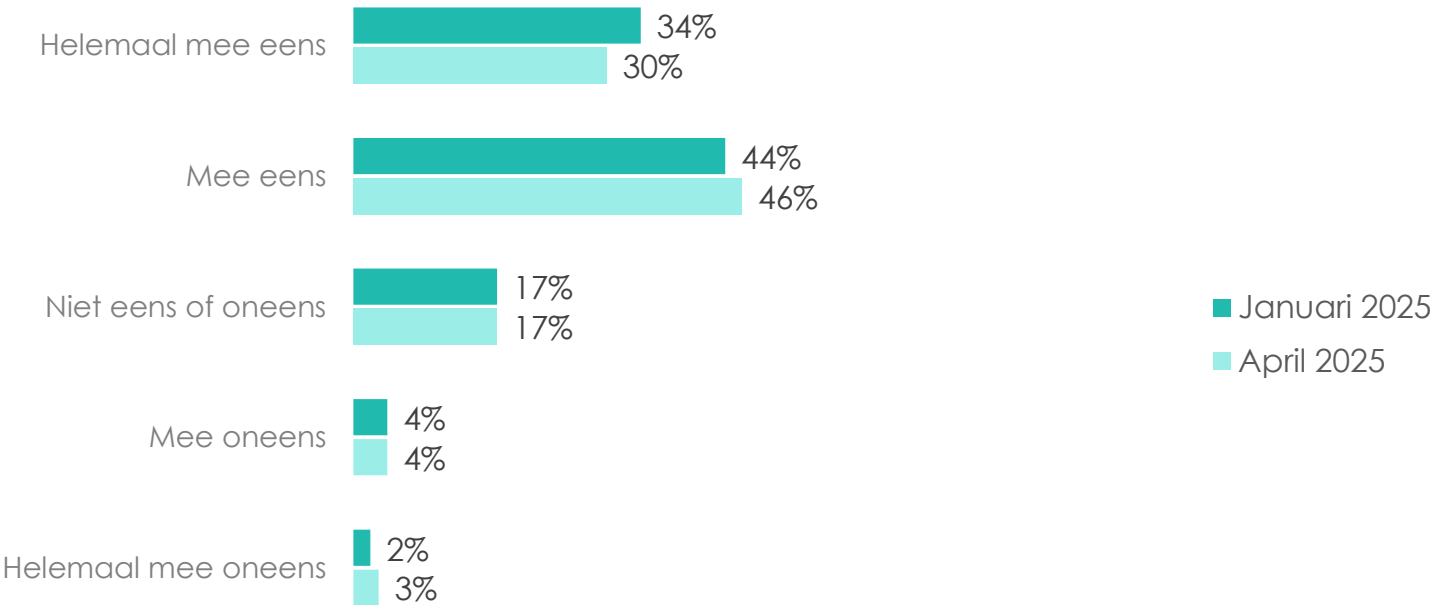
Vraag: Sommige mensen vinden dat Nederland de opkomstplicht voor militaire dienst dienstplicht weer moet heractiveren om weerbaar te zijn tegen mogelijke militaire dreigingen. In welke mate vindt u dit een goed of een slecht idee? Basis: 1.045

Een ruime meerderheid vindt dat de overheid jongeren meer dan nu moet stimuleren om een (vrijwillig) **dienjaar** bij Defensie te volgen

Slechts 6% vindt dit niet een goed idee. Er zijn geen (significante) veranderingen in deze houding ten opzichte van april 2025.

Meer stimuleren jongeren dienjaar Defensie

Jongeren: ook als het gaat over het meer stimuleren van het dienjaar is er een verschil tussen jongeren van 18 tot en met 24 jaar en Nederlanders van 65 jaar en ouder. Jongeren vinden *minder vaak* dan ouderen dat Defensie jongeren meer moet stimuleren (66% versus 84%).

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende uitspraak? Defensie moet jongeren meer dan nu stimuleren om een dienjaar bij Defensie te volgen. Een dienjaar is vrijwillig. Tijdens een dienjaar kun je (betaald) een jaar bij een defensieonderdeel werken. Basis: 1.045

Een meerderheid van de Nederlanders vindt niet dat Defensie minder publieke campagne zou moeten voeren voor het **dienjaar**

Er is meer verdeeldheid over de verplichting van het dienjaar. Zo vindt 39% dat het dienjaar verplicht moet worden, terwijl 31% vindt dat het dienjaar juist niet verplicht moet worden (31%).

Houding en draagvlak dienjaar Defensie

Jongeren: ook als het gaat over het meer verplicht stellen van het van het dienjaar is er een verschil tussen jongeren van 18 tot en met 24 jaar en Nederlanders van 65 jaar en ouder. Jongeren vinden *minder vaak* dan ouderen dat het dienjaar verplicht moet worden gesteld (32% versus 42%). Op de andere stellingen zijn er geen (significante) verschillen.

Vraag: In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? Basis: 1.045

5. Onderzoeksverantwoording

Uitleg statistische begrippen

Significante verschillen

Bij het lezen van het rapport zijn enkele belangrijke begrippen van belang. Zo wordt alleen over verschillen (tussen doelgroepen of antwoorden) gesproken als het om significante verschillen gaat. Een significant verschil betekent dat het verschil groter is dan door het toeval verklaard kan worden. Dit zijn dus verschillen die relevant zijn om te rapporteren. Het kan dus zijn dat er in het rapport geringe verschillen niet worden gerapporteerd omdat deze niet significant zijn en dus toevallig kunnen zijn. Er is bij de data analyse uitgegaan van een betrouwbaarheidsmarge van 95%.

Afrondingsverschillen

Bij enkelvoudige vragen kan het zijn dat de percentages niet helemaal optellen tot 100%. Soms kunnen antwoorden optellen tot 99% of tot 101%. Het betreft hier afrondingsverschillen die in deze rapportage niet altijd zijn gecorrigeerd. Bij vragen waarbij meer antwoorden mogelijk zijn, tellen de antwoorden logischerwijze op tot meer dan 100%.

Doorvragen

Onderaan elke slide staat steeds de exacte vraagstelling vermeld. De meeste vragen zijn gesteld aan alle deelnemers van het onderzoek (n=1.045). Als het een doorvraag betreft waarbij een specifiek gedeelte van de deelnemers heeft geantwoord, staat het aantal respondenten bij de grafiek vermeld.

Onderzoeksverantwoording

Onderzoek	Kennis en houding ten aanzien van de NAVO	
Doel onderzoek	Verian heeft in opdracht van de Atlantische Commissie onderzoek gedaan naar de kennis en houding van Nederlanders ten aanzien van de NAVO. De huidige meting is de negende.	
Steekproefbron	Respondentenpanel NIPObase	
Steekproefgrootte	Elke meting is een onafhankelijk sample representatief getrokken voor geslacht, leeftijd, opleiding, grootte huishouden, regio en stemgedrag. De resultaten van elke meting zijn terug gewogen naar de ideaalkenmerken van de steekproef zodat de resultaten van het onderzoek representatief zijn voor de Nederlandse bevolking (18+).	
Respons	Meting 1: bruto 1650; netto n=979 (respons: 59%) Meting 2: bruto 1650; netto n=922 (respons: 56%) Meting 3: bruto 1650; netto n=953 (respons: 58%) Meting 4: bruto 1650; netto n=984 (respons: 60%) Meting 5: bruto 1650; netto n=1.002 (respons: 61%)	Meting 6: bruto 1650; netto n=1.100 (respons 67%) Meting 7: bruto 1650; netto n=1.025 (respons 68%) Meting 8: bruto 1650; netto n=1.050 (respons 64%) Meting 9: bruto 1650; netto n=1.045 (respons 63%)
Veldwerkperiode	Meting 1: maart 2019 Meting 2: augustus 2019 Meting 3: november 2019 Meting 4: februari 2021 Meting 5: februari 2022	Meting 6: februari 2023 (van 23 januari tot en met 1 februari). Meting 7: maart 2024 (van 13 tot en met 18 maart). Meting 8: april 2025 (van 7 tot en met 15 april). Meting 9: januari 2026 (van 1 tot en met 8 januari)
Methode	Computer Assisted Web Interviewing (online)	
Vragenlijstlengte	Gemiddeld 8 minuten	